

2. MEMORANDUM O NEZAVISNOSTI (14. oktobar 1991. godine)

Pošto je razmotrila različite inicijative za rješenje jugoslovenske ustavno-pravne krize i saslušala stavove, primjedbe i mišljenja predstavnika svih političkih stranaka i polazeći od Platforme o položaju Bosne i Hercegovine i budućem ustrojstvu jugoslovenske zajednice, Skupština Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, kao najviši organ vlasti u okviru prava i dužnosti Republike i na osnovu Amandmana LXXI tačke 1, stava 2. na Ustav Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine i Zaključka Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine donesenog u skladu sa članom 3. stav 2., a u vezi sa članom 113. Poslovnika Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (S broj 132 od 14. oktobra 1991. godine), Skupština Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine na zajedničkoj sjedinici vijeća Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine od 14. oktobra 1991. godine, donosi

MEMORANDUM (Pismo o namjerama)

1. Imajući u vidu da su Republika Srbija donošenjem novog ustava, a republike Slovenija, Hrvatska i Makedonija plebiscitarnim i referendumskim odlukama i kasnijim mjerama zasnovanim na ovim odlukama, bitno i nepovratno promijenile konstituciju Jugoslavije i stvorili novo pravno i činjenično stanje, Skupština Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine ukazuje na odredbu važećeg Amandmana LX na Ustav Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine. Ovim amandmanom, prema kojem je Bosna i Hercegovina (citiramo) "demokratska suverena država ravnopravnih građana, naroda Bosne i Hercegovine – Muslimana, Srba i Hrvata i pripadnika drugih naroda i narodnosti koji u njoj žive" trajno je definisan ustavni status Bosne i Hercegovine, odnosi u njoj i njene odnosi prema drugima.

2. Bosna i Hercegovina će nastaviti da se zalaže za opstanak jugoslovenske zajednice na novim za sve prihvatljivim osnovama. U međuvremenu ona će se takođe zalagati za normalno funkcionisanje postojećih zajedničkih institucija, ali njeni predstavnici neće prisustrovati

sjednicama Skupštine predstavnici svih republika u nekompletnom sastavu

3. S obzirom na Hercegovina neće prihvatiti sve zajednice u kojoj nema integraciji – ma kakve Srbijom i Hrvatskom

4. Bosna i Hercegovina. Uzimajući to kao svaki napore za konsolidaciju trajnog mira. Ako ovaj stav Hercegovina će učiniti neutralna, što podrazumeva zaraćenoj strani i da

5. Stavovi izneseni poslanika ove skupštine predstavljaju obaveze organa Republike.

6. Polazeći od pretpostavki da je nova republika kao cjeline, odnosno manjini da zahtijevaju ekonomski i socijalni pravni i demokratski način života

7. Sa ovim međusobnim i narodnu javnost.

8. Ovaj memorandum

S broj 132
14. oktobra 1991.
Sarajevo

Izvor na
16. oktobra 1991.

Komentar – Polazeći
Platforme o položaju Bosne i Hercegovine
SRBiH je 14. oktobra 1991.

sjednicama Skupštine i Predsjedništva SFRJ ako istima ne prisustvjuju predstavnici svih republika i pokrajina. Eventualne odluke ovih tijela u nekompletnom sastavu ne obavezuju Bosnu i Hercegovinu.

3. S obzirom na *nacionalni sastav njenog stanovništva, Bosna i Hercegovina neće prihvati ni kakvo ustavno rješenje buduće jugoslovenske zajednice u kojoj ne bi istovremeno bile i Srbija i Hrvatska*. U budućoj integraciji – ma kakva ona bila Bosna i Hercegovina treba da bude sa *Srbijom i Hrvatskom povezana na isti način*.

4. Bosna i Hercegovina teži punoj demilitarizaciji njenog prostora. Uzimajući to kao svoj dugoročni cilj, Bosna i Hercegovina podržava napore za konsolidaciju prekida vatre u tekućem sukobu i uspostavu trajnog mira. Ako ova nastojanja iz bilo kojih razloga ne uspiju, Bosna i Hercegovina će učiniti sve što je u njenoj moći da u tom sukobu ostane neutralna, što podrazumijeva da se njeni građani ne angažuju ni na jednoj zaraćenoj strani i da njena teritorija ne bude korištena za ratne svrhe.

5. Stavovi izneseni u ovom memorandumu izražavaju volju većine poslanika ove skupštine i kao takvi političku volju većine građana BiH, te predstavljaju obavezujući osnov za ponašanje državnih i političkih organa Republike.

6. Polazeći od prava skupštinske većine da odlučuje o sudbini Republike kao cjeline, ova skupština istovremeno priznaje pravo skupštinskoj manjini da zahtijeva i ostvaruje svaki legitimni interes – etnički, kulturni, ekonomski i socijalni – uz uvjet da se isti ostvaruje bez primjene sile i na legalan i demokratski način.

7. Sa ovim memorandumom Skupština će upoznati našu i međunarodnu javnost.

8. Ovaj memorandum objaviti u "Službenom listu SR BiH".

S broj 133
14. oktobra 1991. godine
Sarajevo

Potpredsjednik
Skupštine SR BiH,
Mariofil Ljubić, s.r.

Izvor naveden prema: *Službeni list SRBiH*, god. XLVII – broj 32, Sarajevo
16. oktobra 1991, 986.

Komentar – Polazeći od različitih inicijativa za rješenje jugoslavenske krize, te Platforme o položaju BiH i budućem ustrojstvu jugoslavenske zajednice, Skupština SRBiH je 14. oktobra 1991. usvojila Memorandum o nezavisnosti u kojem ističe

GLAVA ŠESTA

činjenicu da su Srbija, Slovenija, Hrvatska i Makedonija svojim plebiscitarnim izjašnjavanjem o samostalnosti bitno promijenile "konstituciju Jugoslavije", te stvorile na taj način potpuno novo činjenično i pravno stanje. U takvim okolnostima Skupština SRBiH, pozivajući se na Amandman LX na Ustav SRBiH iz 1974. u *Memorandumu o nezavisnosti* je iznijela svoj stav da, s obzirom na nacionalni sastav njenog stanovništva, Bosna i Hercegovina neće prihvati nikakvo ustavno rješenje buduće jugoslavenske zajednice ukoliko Hrvatska i Srbija ne ostanu u SFRJ. U suprotnom, *Bosna i Hercegovina će zatražiti svoju nezavisnost*. Pri izjašnjavanju o Memorandumu od 240 poslanika u Skupštini SRBiH, 71 srpski poslanik, svi članovi Srpske demokratske stranke (SDS), ne želeći glasati za ovakav dokument, napustili su Skupštinu SRBiH, te su 24. oktobra 1991. konstituirali Skupštinu srpskog naroda.

3. MIŠLJENI KONFER ZA

(...) 2) Arbitr
a) iako je osobito svoje - u p p p 19 - u je p p 1 - v v v v - v v v

(...) 3) St